

3
①

Answer key
(3 Hours)

Q.P. Code:- 54164
[Total Marks: 100]

N. B.:- All questions are compulsory.
सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
All question carry equal marks.
सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
Figures to the right indicate full marks.
उजविकडील अंक पुर्ण गुण दर्शवितात.

Text: Prose and Poetry paper-II

Q.1. Translate any **two** of the following:

[20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंचे भाषांतर करा .

a] तेन खो पन समयेन रज्जो पज्जोतस्स पण्डुरोगाबाधो होति। बहू महन्ता महन्ता दिसापामोक्खा वेज्जा आगन्त्वा नासक्खिसु अरोगं कातुं। बहं हिरज्जं आदाय अगमंसु। अथ खो राजा पज्जोतो रज्जो मागधस्स सेनियस्स बिम्बिसारस्स सन्तिके दूतं पाहेसि-“मय्हं खो तादिसो आबाधो, साधु देवो जीवकं वेज्जं आणापेतु, सो मं तिकिच्छिस्सती”ति। अथ खो राजा मागधो सेनियो बिम्बिसारो जीवकं कोमारभच्चं आणापेसि-“गच्छ, भणे जीवक; उज्जेनिं गन्त्वा राजानं पज्जोतं तिकिच्छाही”ति।

उत्तर:-त्यावेळी राज पज्जोत पण्डुरोगाने बाधित झाला होता. खूप मोठमोठे व दिशादिशांतील मोठमोठे प्रमुख वैद्य येऊन देखील त्याला निरोगी करू शकले नाही. खूप सोने घेऊन गेले. तेव्हा राजा पज्जोत याने मगधचा राजा सेनिय बिम्बिसारा जवळ दूताला पाठविले, “मला असा असा आजार झाला, जीवकला माझ्यावर चिकित्सा करण्याची अनुमती दिली तर खूप बरे होईल”. तेव्हा मगधचा राजा सेनिय बिम्बिसाराने जीवक कोमारभच्चाला आज्ञा दिली, “जीवक जा, उज्जेनीला जाऊन पज्जोत राजाची चिकित्सा कर (उपचार कर).

b] एवं वृत्ते, वस्सकारो ब्राह्मणो मगधमहामत्तो भगवन्तं एतदवोच- “एकमेकेनपि, भो गोतम, अपरिहानियेन धम्मेन समन्नागतानं वज्जीनं बुद्धियेव पाटिकङ्गा, नो परिहानि। को पन वादो सत्तहि अपरिहानियेहि धम्मेहि। अकरणीयाव, भो गोतम, वज्जी रज्जा मागधेन अजातसत्तुना वेदेहिपुत्तेन यदिदं युद्धस्स, अज्जत्र उपलापनाय अज्जत्र मिथुभेदा। हन्द च दानि मयं, भो गोतम, गच्छाम, बहुकिच्चा मयं बहुकरणीया”ति। “यस्सदानि त्वं, ब्राह्मण, कालं मज्जसी”ति। अथ खो वस्सकारो ब्राह्मणो मगधमहामत्तो भगवतो भासितं अभिनन्दित्वा अनुमोदित्वा उट्टयासना पक्कामि।

उत्तर:- असे भगवान बोलल्यावर वस्सकर ब्राह्मण त्यांस म्हणाला, “गौतम, वज्जीच्या ठिकाणी यांतील एकेकच जरी धर्म असला तरी त्यांची भरभराट होईल, हानी होणार नाही, असेच समजले पाहिजे. मग सातही धर्म असल्यावर कसली शंका? लाच दिल्याशिवाय व भेद केल्याशिवाय अजातशत्रू राजाला त्यांचा पराभव करणे शक्य नाही”. गौतम, मी आता जातो, मला बरीच क्रमे आहेत.” “ठिक ब्राह्मणा, जशी तुझी ईच्छा.” तेव्हा वस्सकर ब्राह्मण भगवंतांच्या भाषणाचा स्वीकार करून व त्यास अनुमोद देऊन आसनावरून उठून निघून गेला.

2

Answer key

Q.P. Code:-

- c] कोधं जहे विप्पजहेय्य मानं, संयोजनं सब्बमतिककमेय्य ।
तं नामरूपस्मिमसज्जमानं, अकिञ्चनं नानुपतन्ति दुक्खा ॥
यो वे उप्पतितं कोधं, रथं भन्तं व वारये ।
तमहं सारथिं ब्रूमि, रस्मिग्गाहो इतरो जनो ॥
अक्कोधेन जिने कोधं, असाधुं साधुना जिने ।
जिने कदरियं दानेन, सच्चेनालिकवादिनं ॥

उत्तर:- क्रोध सोडावा, मान टाकवा, सर्व बंधनांच्या पलीकडे जावे. नामरूपास न विकटनाऱ्या, अकिञ्चन(झालेल्या) त्या पुरुषावर दुःखे आदळत नाहीत.

२. जो उप्पळून आलेल्या क्रोधाला भरकटलेल्या रथाप्रमाणे आवरून धरू शकतो, त्यालाच मी सारथी म्हणतो. इतर माणसे (लगामाच्या) दोऱ्या धरणारी आहेत.

३. अक्रोधाने क्रोधाला जिंकवे. साधुत्वाने असाधुत्वाला जिंकवे. डानाने कृष्णाला जिंकवे. सत्याने खोटे बोलणाऱ्याला जिंकवे.

Q.2. Give reference to context any two of the following:

[20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंचे संदर्भासह स्पष्टीकरण करा .

- a] अत्थि सुनापरन्तो नाम जनपदो, तत्थाहं विहरिस्सामी"ति ।
पुण्णोवादसुत्तं:- 'भन्ते! सुनापरान्त नावाचा जनपद (देश) आहे. मी तेथे विहार करीन.'
- b] एको भुज्जति सादूनि, तं पराभवतो मुखं" ॥
पराभव सुत्तं:- गोड गोड अन्न एकटाच खातो, ते (त्याच्या) पराभवाचे कारण होय.
- c] तेहि असोकारामहि, अका सद्धम्म सङ्गहं ॥
ततियधम्मसंगीति:- त्यांनी असोकारामामध्ये सद्धम्माचे संगायन केले. ॥२७६॥

Q.3. Write short notes on any two of the following:

[20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा .

- a] बावेरूजातकवण्णना
b] अनत्तसंज्जा
c] कुमारपञ्हा

Q.4. Answer the following any two:

[20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंची उत्तरे लिहा .

A] Do as directed. सांगितल्या प्रमाणे करा. (Answer in Pali.- पालित उत्तरे लिहा)

१. तत्र सुदं आयस्मा पुण्णो सुनापरन्तस्मिं जनपदे विहरति । [भूतकाळ करा] Write in past tense.

उत्तर:-तत्र सुदं आयस्मा पुण्णो सुनापरन्तस्मिं जनपदे विहरि । [भूतकाळ करा] Write in past tense.

२. इति हेतं विजानाम,.....[पाचवा] सो पराभवो । [योग्य शब्द भरा] Fill appropriate words.

उत्तर:-इति हेतं विजानाम, पञ्चमो सो पराभवो । [योग्य शब्द भरा] Fill appropriate words.

३. पमाद × अप्पमाद [विरुद्धार्थी शब्द लिहा] Give opposite words.

४. साधु देवो जीवकं एह वेज्जं आणापेतु, [चुकीची दुरुस्ती करा] Correct the sentence.

उत्तर:- साधु देवो जीवकं वेज्जं आणापेतु, [चुकीची दुरुस्ती करा] Correct the sentence.

५. ये पठमं अमतं अधिगच्छन्ति । [एकवचन करा] Make Singular.

उत्तर:- यो पठमं अमतं अधिगच्छति । [एकवचन करा] Make Singular.

३

Answer key

Q.P. Code:-

B] March the following pairs. (खालील जोड्या जुळवा.)

१. छवि	वण्णो
२. धम्म	परियायं
३. बहु	वित्ते
४. मुसा	वादेन
५. सार	रहितं

C] Fill in the blanks. (रिक्त्या जागा भरा.)

१. तस्मिं किर काले बावेरुरुद्धे सकुणा नाम नत्थि। (जच्चन्धा / बावेरुरुद्धे)
२. अत्तां न विज्जति कदाचिदपीह देहे। (भाता / अत्ता)
३. मितभाणिमि निन्दन्ति, नत्थि लोके अनिन्दितो ॥ (गामे / निन्दन्ति)
४. महाकस्सपत्थेरो च, यसत्थेरो च कारयुं। (यसत्थेरो / भोजनेन)
५. “चत्तारि नाम किं”? “चत्तारि अरियसच्चानि”। (चत्तारि / पराजितो)

Q.5. Attempt any two of the following:

[20]

खालीलपैकी कोणतेही दोन सोडवा .

- a] Explain the importance of ‘पठमवलाहकसुत्तं.’
‘पठमवलाहकसुत्तं’ चे महत्त्व स्पष्ट करा.
- b] Explain the moral teaching of ‘अनोपमाथेरीगाथा.’
‘अनोपमाथेरीगाथा’ची नैतिक शिकवण स्पष्ट करा.
- c] Narrate in detail content of ‘सारिपुत्तमोग्गलानपब्बज्जाकथा.’
‘सारिपुत्तमोग्गलानपब्बज्जाकथा’ ची विषयवस्तू सविस्तर कथन करा.
